

Det Europæiske Regionsudvalgs udtalelse — Evaluering af direktiverne om offentlige udbud

(C/2026/2598)

Ordfører: Roberto GUALTIERI (IT/PES), borgmester i Rom

1. Det Europæiske Regionsudvalg bifalder Kommissionens evaluering af de offentlige udbudsdirektiver fra 2014 med henblik på det forventede revisionsforslag i 2026. Udvalget ser det som en erkendelse af, at der er behov for at ajourføre denne yderst vigtige lovgivning, som har betydelige virkninger for de lokale og regionale myndigheder, borgerne og virksomhederne;
2. understreger, at omkring 14 % af EU's BNP bruges via offentlige indkøb, og næsten halvdelen (ca. 45 %) forvaltes af lokale og regionale ordregivende myndigheder, og at det derfor er helt afgørende, at deres synspunkter og erfaringer tages ordentligt i betragtning i forbindelse med revisionen, og at de inddrages strukturelt i alle faser af udarbejdelsen og gennemførelsen af revisionen;
3. glæder sig over, at Kommissionen anerkender RU's bidrag til evalueringen i form af studien gennemført i 2025 og høringer af de regionale knudepunkter. Udvalget glæder sig også over det gode samarbejde mellem udvalget og Kommissionen om indsamling af dokumentation under evalueringsprocessen og opfordrer i den sammenhæng til, at der etableres en efterfølger til Fit for Future-plattformen, og at udvalget bliver inddraget;
4. bifalder Kommissionens fokus på at forenkle lovgivningen om offentlige udbud i erkendelse af, at der er et stort behov for at gøre procedurerne mindre komplekse til gavn for både tilbudsgivere og bydende. Enklere regler vil også bidrage til at styrke deltagelsen i udbudsprocedurer på tværs af grænser og til at forbedre små og mellemstore virksomheders muligheder for at byde på offentlige kontrakter;
5. bemærker, at de lokale og regionale ordregivende myndigheder i denne henseende beyrdes stadig mere af strenge EU-regler, komplekse lovkrav og alt for store administrative begrænsninger og samtidig mangler økonomiske og menneskelige ressourcer. Det gælder især de mindre kommuner og regioner;
6. henviser til sin udtalelse og RegHub-høring fra 2019 om dette emne. Dengang blev der allerede peget på en række udfordringer med gennemførelsen på lokalt og regionalt niveau, og mange af disse bekræftes i Kommissionens evaluering og i Den Europæiske Revisionsrets beretning om offentlige udbud fra 2023;
7. bifalder, at den kommende revision vil trække på de lokale og regionale myndigheders konkrete erfaringer, som viser både de gode resultater af direktiverne fra 2014 og de områder, hvor der er behov for yderligere forbedringer. Udvalget understreger, at det i sidste ende kommer til at afhænge af den administrative og tekniske kapacitet hos de ordregivende myndigheder, herunder de lokale og regionale myndigheder, som er ansvarlige for at gennemføre nye regler, om den nye ramme bliver en succes. Udvalget opfordrer derfor Kommissionen til ikke at indføre yderligere procedure- og indberetningskrav og andre former for forpligtelser for de lokale og regionale myndigheder;
8. opfordrer Kommissionen til at integrere den territoriale dimension yderligere i det bebudede revisionsforslag og overveje at gennemføre en egentlig territorial konsekvensanalyse og medtænke den, når forslaget udarbejdes. Udvalget opfordrer endvidere Kommissionen til at basere en sådan territorial konsekvensanalyse på en fælles metode, der giver sammenlignelige resultater mellem medlemsstaterne, udtrykkeligt vurdere de administrative og økonomiske virkninger heraf samt indvirkningen på konkurrenceevnen (herunder virkningerne for SMV'er, nystartede virksomheder og mindre kommuner), medtage specifikke indikatorer for tyndtbefolkede områder og områder med lav kapacitet (f.eks. antallet af økonomiske aktører og indvirkningen af administrative krav), anvende klare scenariebaserede data til at vise forskellige territoriale virkninger og garantere koordineret inddragelse af de lokale og regionale myndigheder og interessenter gennem hele processen;

9. bemærker, at der stadig er for få grænseoverskridende udbud, da sprogbarrierer, forskellige retssystemer og administrativ kompleksitet fortsat afholder virksomheder, der er etableret i andre medlemsstater, fra at deltage. Udvalget efterlyser klarhed vedrørende grænseoverskridende udbud og vejledning om, hvordan disse udbud kan forbedres. Samtidig skal det sikres, at der fortsat er fleksibilitet i de nationale rammer for så vidt angår indkøb under tærskelværdierne uden at tilføje unødvendige lag af regulering, der påvirker både lokale og regionale myndigheder og virksomheder. Udvalget opfordrer Kommissionen til at sørge for praktisk vejledning og standardværktøjer til at lette grænseoverskridende deltagelse, herunder sprogkrav, der står i et rimeligt forhold til og er knyttet til en korrekt gennemførelse af kontrakten, samt forenklet, standardiseret dokumentation og forenkledte, standardiserede procedurer.

Principperne for offentlige udbud

10. Det Europæiske Regionsudvalg opfordrer til, at revisionen konsoliderer og forenkler de generelle principper, der allerede ligger til grund for udbudsrammen, og sikrer større sammenhæng og anvendelighed. Udvalget gør opmærksom på, at direktiverne indeholder uforholdsmæssigt prækriptive og detaljerede bestemmelser, og at principper er afgørende for enhver forenklingsindsats, da de mindsker behovet for detaljerede bestemmelser. Klarere overordnede principper ville fremme en konsekvent fortolkning, mindske antallet af retssager og give de ordregivende myndigheder mulighed for at udøve et forholdsmæssigt og begrundet skøn. Udvalget fremhæver i den forbindelse, at sådanne principper ikke kan stå alene og bør suppleres af klar fortolkningsvejledning og praktiske eksempler for at forhindre forskellige fortolkninger på tværs af medlemsstaterne. Udvalget anerkender, at sådanne generelle principper kan udgøre en rettesnor for de lokale og regionale myndigheders indkøb under tærskelværdierne uden at indføre nye forpligtelser for dem;

11. opfordrer til, at der med revisionen indføres et resultatprincip, hvorefter de ordregivende myndigheder tildeler kontrakter med passende hurtighed, kvalitet og værdi for pengene i borgernes interesse og i overensstemmelse med EU's mål om bl.a. konkurrenceevne og mindskelse af unødige administrative byrder. Udvalget understreger, at et sådant princip ikke ændrer på eksisterende lovkrav og ikke udvider den retslige kontrol, men støtter forvaltninger i at have fokus på substansen i udbud snarere end på formaliteter, og det er således en hjælp til at undgå tvister, der bunder i ikkevæsentlige uregelmæssigheder. Udvalget bemærker, at en resultatorienteret tilgang skaber yderligere klarhed for de ordregivende myndigheder, der vælger at inkludere strategiske mål i deres udbudsprocedurer, samtidig med at den fulde lokale autonomi og nærhedsprincippet bevares. Udvalget bemærker, at dette princip er i overensstemmelse med princippet om god forvaltningsskik;

12. understreger, at hensigten med dette princip er at styrke, ikke erstatte, de etablerede principper om gennemsigtighed, ligebehandling, ikkeforskelsbehandling og proportionalitet. Tanken er at gøre disse principper mere effektive ved at orientere den måde, de anvendes på, i retning af målbar offentlig værdi, men samtidig opretholde fuld retssikkerhed og fair konkurrence. Udvalget efterlyser koncise og klart definerede ledsageforanstaltninger — herunder modeleksempler og peerlæring — for at sikre ensartet anvendelse i alle medlemsstater, undgå divergerende fortolkninger, styrke tilliden til offentlige indkøbere inden for en sammenhængende EU-ramme og sikre, at man reelt opnår den ønskede mindskelse af antallet af retstvister;

13. efterlyser en mere fleksibel anvendelse af reglerne om kontraktændringer under kontraktens udførelse. Udvalget mener, at princippet om balance i kontrakter vil tilskynde de ordregivende myndigheder til i situationer med uforudsete pris- eller markedschok at prioritere afhjælpende foranstaltninger for at genskabe den økonomiske balance i kontrakten frem for at opsiges den. En sådan tilgang vil mindske antallet af retstvister og sikre kontinuitet i leveringen af offentlige tjenester. Der er ligeledes behov for en mere fleksibel tilgang til kontraktændringer for at sikre kontinuitet i kontrakter i de tilfælde, hvor hovedleverandøren ikke kan levere på grund af konkurs, insolvens osv. Udvalget opfordrer Kommissionen til inden for de eksisterende rammer at fastlægge forholdsmæssige mekanismer, der giver de ordregivende myndigheder mulighed for at sikre kontinuitet i leveringen, uden at det medfører en væsentlig ændring af kontrakten, hvis det er berettiget og med forbehold af passende sikkerhedsforanstaltninger;

14. opfordrer til klarhed om og kodificering af en generel adfærdsregel i forbindelse med revisionen. Den skal være baseret på gensidig tillid og beskyttelse af berettigede forventninger i offentlige udbud og således afspejle principper, som allerede er anerkendt i EU-retten. Udvalget mener, at en sådan regel vil fremme forholdsmæssig og samarbejdsvillig adfærd fra de ordregivende myndigheders og de økonomiske aktørers side, mindske antallet af retstvister, der skyldes mindre, formelle spørgsmål, og styrke en effektiv anvendelse af resultatprincippet. Udvalget understreger, at denne præcisering ikke bør skabe nye lovkrav eller udvide den retslige kontrol, men skabe større retssikkerhed, hvad angår ansvarsfordelingen i hele udbudsprocessen. Udvalget bemærker, at dette i praksis kan omsættes til færre ikkevæsentlige forudgående kontroller, der opvejes af øgede krav om motivation, gennemsigtighed og ansvarlighed;

15. mener, at den operationelle risiko er begrænset til de almindelige uforudsete hændelser, der er forbundet med kontraktgennemførelse. Den kan ikke også omfatte ændringer, der er ekstraordinære, uforudsigelige eller uden forbindelse med markedets normale funktion, da dette fordrejer kontraktens formål, afskrækker økonomiske aktører fra at deltage og kan resultere i økonomisk uholdbare situationer, der er uforenelige med den almene interesse. Direktivet bør indeholde bestemmelser om mekanismer, der genskaber den økonomiske balance i behørigt begrundede særlige tilfælde, hvor de økonomiske betingelser i kontrakten ændres i væsentlig grad;

16. efterlyser præcisering og konsolidering af princippet om arbejdstagerbeskyttelse som et element i fair og ansvarlig konkurrence. Udvalget påpeger, at overholdelse af den eksisterende arbejdsmarkedslovgivning, kollektive overenskomster samt arbejdsmiljøstandarder allerede er et krav i henhold til de nuværende direktiver og en af betingelserne om ligebehandling, der gælder for alle tilbudsgivere. Udvalget noterer sig udviklingen i retspraksis vedrørende sociale betingelser i tildelingskriterier i henhold til direktiv 2014/24/EU ⁽¹⁾ ⁽²⁾ i overensstemmelse med national lovgivning og praksis. Udvalget understreger, at bedre gennemførelse af eksisterende krav kan sikres med fuld respekt for, at de nationale arbejdsmarkedssystemer og traditioner for kollektive forhandlinger er forskellige, således at medlemsstaterne kan anvende de mest hensigtsmæssige mekanismer i deres retlige rammer. Udvalget mener, at konsekvent anvendelse af de eksisterende standarder vil beskytte både arbejdstagere og virksomheder, der efterlever kravene, og forhindre unfair konkurrence på grund af underbud, hvad angår sociale standarder.

Offentlige udbud og de aktuelle globale udfordringer

17. Det Europæiske Regionsudvalg understreger, at den globale udvikling, siden direktiverne fra 2014 blev vedtaget, kræver, at flere aspekter af de offentlige udbudsredskaber og -mål revurderes, uden at der indføres nye administrative byrder. Udvalget opfordrer derfor EU til at udnytte sin købekraft optimalt som løftestang til at opnå de bedst mulige priser på offentlige varer og tjenester, støtte skabelsen af arbejdspladser af høj kvalitet, fremme strategiske sektorer som forsvar og energi via fælles indkøb eller langsigtede elkøbsaftaler og opmuntre til investeringer i innovation. Udvalget understreger, at offentlige udbud kan fungere som en afgørende drivkraft for innovation og konkurrenceevne, når de sammen med EU's økosystem for venturekapital skaber mulighed for, at lovende opstarts- og vækstvirksomheder kan afprøve og bringe løsninger på markedet i kraft af offentlig efterspørgsel;

18. hilser det velkommen, at der inden for visse veldefinerede og begrænsede områder af offentlige udbud indføres et princip om præference for »Made in Europe«, som de ordregivende myndigheder skal anvende, hvor det er relevant. Udvalget mener, at et sådant princip vil kunne styrke sikkerheden, modstandsdygtigheden og udviklingen af innovative virksomheder i strategiske sektorer. Europa bør positionere sig forrest inden for udvikling og udbredelse af kulstoffattige løsninger i sektorer, hvor det er vanskeligt at nedbringe emissionerne, og udnytte offentlige udbud og koordineret industripolitik til at stimulere efterspørgslen og fremskynde markedsændringer. Dog opfordrer udvalget til en god balance i implementeringen, hvor internationale retlige forpligtelser fuldt ud respekteres, og der tages hensyn til drifts-, forsynings- og markedsforholdene. Udvalget understreger, at der skal fastsættes klare og objektive kriterier for, hvad der kan betegnes som »Made in Europe« og »europæisk leverandør«, og i hvilke specifikke strategiske sektorer der indføres denne præference, samt at det ikke bør påhvile de lokale og regionale myndigheder at kontrollere efterlevelsen. De skal i stedet sættes i stand til at indkøbe EU-produkter fra EU-leverandører for at styrke deres modstandsdygtighed, forsyningsikkerhed og autonomi. Udvalget minder om, at præferenceklausuler af den art skal være i overensstemmelse med EU's konkurrence- og handelsregler;

19. understreger, at det i forbindelse med offentlige udbud er muligt i højere grad at fremme social og miljømæssig bæredygtighed og samtidig opretholde anvendelsen af grønne, sociale og innovative tildelingskriterier på frivillig basis, uden at det går ud over nærhedsprincippet, princippet om selvstyre og de lokale og regionale myndigheders konkrete muligheder eller SMV'ers deltagelse, ligesom der altid bør tages højde for markedsforholdene og de eksisterende nationale standarder og EU-standarder. Udvalget understreger, at disse kriterier i forbindelse med udbud skal ledsages af forenkling, retssikkerhed og samarbejde med de økonomiske aktører og kun anvendes, når markedet tillader det;

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 65).

⁽²⁾ Se sag C-115/14 RegioPost (17. november 2015) om foreneligheden med EU-retten af Rheinland-Pfalz's lov af 1. december 2010, som garanterer kollektive overenskomster og en mindsteløn i offentlige kontrakter, og den nyere, stadig verserende sag C-210/24 AESTE (generaladvokatens udtalelse, 3. juli 2025) om en spansk lokal myndigheds udbudskriterium, der begunstiger virksomheder, som udbetaler højere lønninger end fastlagt i den kollektive overenskomst for sektoren.

20. understreger, at det er vigtigt for de lokale og regionale myndigheder at kunne henvise til risici for den nationale sikkerhed også uden for rammerne af forsvarsdirektivet 2009/81/EF⁽³⁾, og efterlyser foranstaltninger, der gør det muligt at udelukke ikke blot tilbudsgivere og deres kontrahenter for at forebygge risici af vital betydning for (den nationale) sikkerhed, men også anvendelsen af produkter, produktdele eller tjenester, der udgør sådanne risici. Der bør være mulighed for at oprette en anerkendelsesordning for offentlige udbud i lighed med forsyningsvirksomhedsdirektivet med fokus på sikkerhedsrisici (f.eks. IT-sikkerhedstjenester);

21. bemærker, at anvendelsen af kriteriet om det bedste forhold mellem pris og ydelse, der defineres som det økonomisk mest fordelagtige kriterium for tildeling af kontrakten, når pris eller omkostninger ikke er de eneste parametre, indtil videre ikke har forbedret konkurrencen tilstrækkeligt i praksis. Udvalget bemærker, at mange sociale standarder og miljø- og kvalitetsstandarder allerede er indarbejdet i produktdesignet og de tekniske specifikationer. Udvalget insisterer på, at anvendelsen af kriteriet om det bedste forhold mellem pris og ydelse fortsat anvendes bredt under den reviderede ramme for at fremme værdibaserede indkøb, som belønner innovation og sociale og miljømæssige resultater. Anvendelsen skal dog ikke gøres obligatorisk i alle udbud, da det ville øge den administrative byrde, navnlig ved mindre kontrakter. Udvalget fremhæver, at der er behov for en grundig konsekvensanalyse af virkningerne af disse ændringer, især for de lokale og regionale myndigheder, SMV'er og nystartede virksomheder. Udvalget efterlyser en ændring af begrebet »kriterium, der er knyttet til kontraktens genstand«, så det bliver lettere for medlemsstaterne at anvende det i tråd med EU-Domstolens retspraksis;

22. anbefaler, at Kommissionen evaluerer erfaringerne fra de jurisdiktioner, hvor der er indført specifikke forpligtelser til at anvende kriteriet om det økonomisk mest fordelagtige bud for bestemte kontraktområder, hvor kvalitet er afgørende, f.eks. social- og plejetjenester, hospitals- og skolemad, arbejdskraftintensive tjenester, ingeniør- og arkitektvirksomhed, integrerede projekter, konkurrenceprægede dialoger, innovationspartnerskaber og kontrakter med et højt indhold af teknologi og innovation, for at vurdere effektiviteten af disse bestemmelser;

23. efterlyser en klarere og mere sammenhængende EU-ramme for underentrepriser. Der bør udvikles foranstaltninger for at øge gennemsigtigheden og efterlevelsen af de eksisterende sociale, miljømæssige og arbejdsmarkedsrelaterede standarder i hele forsyningskæden, således at fair konkurrence understøttes, uden at der skabes unødvendige administrative byrder, og således at kaskadeanvendelse af underentrepriser, hvis det er relevant, minimeres, og det sikres, at de eksisterende krav anvendes effektivt i hele underentreprisekæden. Udvalget understreger, at den slags foranstaltninger vil betyde, at åben konkurrence kombineres med modstandsdygtighed, forsyningsikkerhed og EU's strategiske autonomi. Udvalget mener, at målrettede underentrepriser til SMV'er i sektorer af høj offentlig interesse som f.eks. grønne teknologier og digital innovation kunne understøtte industriens kapacitet og innovation, forudsat at der er tale om forholdsmæssige og ikkediskriminerende mekanismer;

24. bemærker hvad angår reservede kontrakter om visse tjenesteydelser af social karakter i henhold til artikel 77, at kravet om, at en kontrakt ikke må tildeles en organisation, der i løbet af de foregående tre år har fået tildelt en sådan kontrakt, ikke er blevet anvendt i praksis, da den hindrer den kontinuitet og stabilitet, der er nødvendig i leveringen af denne type tjenesteydelser;

25. opfordrer til konkrete foranstaltninger for lokale og regionale offentlige tjenester, som ikke er af grænseoverskridende karakter, som f.eks. børnepasning og ungdomsforsorg, ældrepleje, madtjenester, idrætsanlæg og boliger til hjemløse og flygtninge, da disse tjenester ikke leveres på europæiske markedsvilkår, og de lokale og regionale forhold har større betydning. Sådanne foranstaltninger vil i højere grad fremme det underliggende formål, som er en retfærdig og rimelig fordeling af primære sociale goder i liberale demokratier.

Forenkling og præcisering

26. Det Europæiske Regionsudvalg opfordrer indtrængende Kommissionen til at sikre, at der i revisionsforslaget tages højde for al relevant sektorspecifik EU-lovgivning, der systematisk er forbundet med reglerne for offentlige udbud, sådan som det er blevet understreget i både Kommissionens evaluering og RU's bidrag. Udvalget understreger, at det er vigtigt at behandle en sådan sektorspecifik lovgivning særskilt og konsekvent i revisionsprocessen for bedre at kunne skelne mellem et generelt udbudsdirektiv, der har fokus på, hvordan man køber, og en sektorspecifik lovgivning, der fokuserer mere på, hvad man køber. Udvalget bemærker, at der er behov for større sammenhæng mellem de forskellige lovgivningsrammer, der påvirker offentlige udbud;

⁽³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/81/EF af 13. juli 2009 om samordning af fremgangsmåderne ved ordregivende myndigheders eller ordregiveres indgåelse af visse bygge- og anlægs-, vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet og om ændring af direktiv 2004/17/EF og 2004/18/EF (EUT L 216 af 20.8.2009, s. 76).

27. opfordrer Kommissionen til at revidere og hæve indkøbstærsklerne, så de som et absolut minimum afspejler prisudviklingen og inflationen. Udvalget bemærker, at fremme af konvergens under tærsklerne ved hjælp af vejledning og fælles principper kan styrke det indre marked og samtidig bevare fleksibilitet i en grad, der er hensigtsmæssig i forhold til lokale og regionale kontrakter. Udvalget minder om behovet for konsekvent at tage højde for al relevant sektorspecifik EU-lovgivning, der vedrører indkøb, i denne revisionsproces;

28. anbefaler, at de ordregivende myndigheder gives mulighed for at indføre enhver forenklingsforanstaltning, som ikke bringer gennemsigtigheden i fare, f.eks. ved at udvide muligheden i henhold til artikel 56, stk. 2, i direktiv 2014/24/EU for kun at kontrollere, at udvælgelseskriterierne er opfyldt i det vindende bud, til alle udbudssager. På den måde vil man kunne undgå unødvendige og byrdefulde kontroller af alle deltagerne, hvilket vil gøre procedurerne hurtigere og mere forholdsmæssige uden at svække de retlige garantier. Udvalget anbefaler, at denne forenkling kombineres med datadrevne kontroller, der ideelt set er automatiserede, således at man undgår overflødigt bureaukrati for forvaltere og operatører;

29. mener, at manglende fleksibilitet under udbudsproceduren og kontraktudførelsen i nogle tilfælde kan begrænse samarbejdet og hindre, at der opnås optimale løsninger. Udvalget ser derfor gerne, at der under den reviderede ramme bliver klarere og mere forholdsmæssige muligheder for at anvende udbudsprocedurer med forhandling som f.eks. konkurrencepræget dialog og udbud med forhandling og for at foretage justeringer under gennemførelsen, uden at gennemsigtigheden, konkurrencen eller retssikkerheden undergraves. Udvalget understreger, at mere strømlinet regulering bør gøre det lettere at anvende alle former for offentlige udbud inden for innovation, herunder prækommercielle udbud, innovationspartnerskaber og reguleringsmæssige sandkasser, hvilket vil give de ordregivende myndigheder mulighed for at indføre innovative løsninger hurtigere og med større fleksibilitet. Udvalget bemærker, at de tekniske specifikationer, hvor det er hensigtsmæssigt, bør defineres i forhold til funktionalitet for at fremme innovative og effektive løsninger;

30. er enig i Kommissionens vurdering af, at der er behov for at revidere det fælles europæiske udbudsdokument (ESPD). Dette bør ledsages af en tydeligere og mere ansvarlig brug af skønsmålinger i forbindelse med ikkeautomatiske udelukkelse i en balance mellem markedsintegritet og uskyldsformodningen. Udvalget efterlyser en mere ensartet og evidensbaseret EU-ramme for egen pålidelighedsvurdering (»self-cleaning«), der sikrer, at de økonomiske aktørers rettidige og verificerbare korrigerende foranstaltninger tages behørigt i betragtning. Det er vigtigt, at udelukkelsessystemer på effektiv vis forhindrer useriøse aktører i at få adgang til offentlige kontrakter, og at medlemsstaterne får mulighed for at indføre yderligere forholdsmæssige udelukkelsesgrunde, hvor det er berettiget, og at de samtidig fører til mere udbredt forholdsmæssig anvendelse af skønsmålinger i forbindelse med ikkeautomatiske udelukkelse, og skaber balance mellem markedsintegritet og uskyldsformodning og retssikkerhed;

31. bemærker, at de ordregivende myndigheder i medfør af artikel 56, stk. 3, i direktiv 2014/24/EU kan anmode om præciseringer eller manglende dokumenter, men bestemmelsen er for generisk og skaber usikkerhed om, hvad der kan korrigeres, uden at det påvirker konkurrencen. Udvalget efterlyser en mere klar og ensartet regel på EU-niveau, hvor der skelnes mellem (a) rent proceduremæssig bistand udelukkende til forhold af administrativ karakter eller sløfejl, (b) et strengt forbud mod at foretage ændringer i buddenes tekniske eller økonomiske indhold og (c) mulighed for at foretage uopfordrede korrektioner inden åbning via sikre og sporbare elektroniske systemer, f.eks. med krav til udbudsplatforme om en automatisk validator forud for afgivelse af bud (tjekliste/trafiklys), der advarer om manglende dokumenter eller skrivefejl inden buddet afgives, uden adgang til det tekniske eller økonomiske indhold. Udvalget understreger, at en sådan præcisering ville mindske byrderne og antallet af retstvister samt fremme en forholdsmæssig anvendelse af markedsdialog og innovative procedurer;

32. opfordrer til, at der anvendes frivillige reguleringsmæssige sandkasser til at afprøve innovative tilgange. Udvalget mener, at sådanne kontrollerede eksperimenter kan bidrage til at identificere gennemførlige forenklinger, vurdere indvirkningen af digitale kriterier og bæredygtighedskriterier samt danne grundlag for fremtidig EU-vejledning, herunder, hvor det er relevant, afprøve fremskyndede procedurer i tilfælde af større kriser eller sociale nødsituationer, under overholdelse af kravene om gennemsigtighed og integritet;

33. mener, at mekanismerne for forudgående markedsdialog bør styrkes, navnlig når det gælder innovative sektorer, komplekse projekter og sociale tjenester, og at det skal sikres, at de anvendes på en forholdsmæssig, gennemsigtig og korrekt dokumenteret måde uden at blive fortolket som konkurrenceforvridning;

34. mener, at »in-house indkøb«, »offentlig-offentligt samarbejde« og »horisontale indkøb« har vist sig at være nyttige til visse specifikke offentlige kontrakter og ofte fører til de bedste langsigtede løsninger. Udvalget opfordrer derfor Kommissionen til at medtage bestemmelser i revisionen, som udvider brugen af disse former for indkøb, f.eks. om at fællejede organisationer bør kunne købe af deres ejere, uden at dette anses for at forvrænge konkurrencen på de relevante markeder, og samtidig værne om de lokale og regionale myndigheders frihed til at tilrettelægge leveringen af offentlige tjenester, bl.a. gennem offentlig-offentligt samarbejde uden at det berører garantierne om ikke at forvrænge konkurrencen og om sporbarhed af beslutninger om selvorganisering. Udvalget opfordrer Kommissionen til at revidere det nuværende direktivs koncept for offentlig-offentligt udbud, så dette samarbejde i det reviderede direktiv anerkendes som enhver anden kontrakt eller aftale mellem to eller flere ordregivende myndigheder. Aktivitetskriteriet udfylder ingen funktion ved offentlig-offentlige indkøb og bør derfor udgå;

35. understreger behovet for at præcisere og forenkle reglerne for rammeaftaler og dynamiske indkøbssystemer for at øge deres praktiske anvendelighed for de ordregivende myndigheder og samtidig garantere tilstrækkelig retssikkerhed, gennemsigtighed og fleksibilitet.

Professionalisering af rollen som offentlig indkøber

36. Det Europæiske Regionsudvalg efterlyser en omfattende EU-strategi for at gøre de offentlige indkøbere på alle niveauer mere professionelle med særligt fokus på de lokale og regionale forvaltninger og uden at indskrænke den lokale og regionale autonomi, både når det gælder uddannelse og professionalisme. Udvalget mener, at Kommissionens henstillinger fra 2017 om professionalisering af offentlige udbud bør spille en rolle for den reviderede ramme. Udvalget anbefaler, at der udvikles undervisningsprogrammer i moduler, helpdeske og rådgivningstjenester, der koordineres med samhörigheds- og reforminstrumenter på grundlag af en fælles ramme for faglige kompetencer, der omfatter karrierestyring, for at tiltrække og fastholde talent inden for offentlige udbud. Udvalget anbefaler en ramme for professionalisering for hele EU, herunder roller som »intelligente indkøbere« til innovationsorienterede projekter og særlige kompetencecentre, der leverer kurser, modeldokumentation og juridisk bistand. Udvalget understreger, at integritet bør indgå i denne professionaliseringsstrategi som en integreret del af professionel adfærd. Udvalget understreger, at en sådan strategi bør finansieres over EU-finansieringsprogrammer og ikke pålægge noget krav om at etablere nye strukturer på lokalt plan.

Digitalisering og gennemsigtighed

37. Det Europæiske Regionsudvalg anser digitalisering for at være et væsentligt element i at få nedbragt omkostningerne og strømline offentlige udbud, herunder mindske de administrative byrder, forbedre effektiviteten og konkurrenceevnen, øge gennemsigtigheden og fremme adgangen for SMV'er og grænseoverskridende tilbudsgivere. Udvalget understreger, at hvis digitalisering implementeres korrekt, kan det gavne mange af reformens centrale mål, men disse gevinster kommer ikke automatisk. Udvalget advarer om, at fragmenterede og alt for rigide digitale krav blot kan tilføje nye byrder i stedet for at mindske dem. Udvalget opfordrer derfor til, at der forud for digitalisering foretages forenklinger og til, at der indføres interoperable og brugervenlige systemer, der er baseret på fælles datastandarder, så fuld sporbarhed og automatisering, herunder med brug af kunstig intelligens, bliver mulig igennem hele udbudscyklussen, fra planlægning til kontraktudførelse og overvågning. Udvalget understreger, at der er behov for at styrke det eksisterende fælles europæiske glossar for data om offentlige udbud og sikre, at de ordregivende myndigheder anvender det effektivt. Udvalget efterlyser en ordning for gensidig anerkendelse mellem medlemsstaternes registre over tilbudsgivere for at sikre hurtigere adgang til ajourførte oplysninger og mindske dokumentationskravene for de økonomiske aktører;

38. gentager, at der hvad angår forvaltningen af offentlige udbud, er behov for en ændret tilgang til tildelingsprocedurerne, således at de baseres på digitaliseret design og går fra at være centreret om dokumenter til at være centreret om data. Ud over indførelsen af e-udbud skal der udvikles procedurer, der ikke fokuserer på dokumenter. Dette bør bl.a. gøre det muligt at omlægge processerne og sikre, at de data, der skal anvendes til korrekt overvågning og kontrol af offentlige udbud generelt er af god kvalitet. Der er også behov for en specifik retlig ordning for anvendelsen af AI i forbindelse med offentlige udbud for at garantere en ramme af retssikkerhed;

39. erkender, at e-udbud har givet håndgribelige effektivitetsgevinster og bragt omkostningerne ned i mange regioner, men der er også blevet skabt nye barrierer for små virksomheder og små ordregivende myndigheder og enheder, der mangler digital kapacitet. Udvalget opfordrer indtrængende Kommissionen og medlemsstaterne til at kombinere digitalisering med foranstaltninger rettet mod kapacitetsopbygning. Udvalget opfordrer Kommissionen til at støtte udviklingen af digital infrastruktur, der gør det lettere at iværksætte udbud og afgive bud og samtidig sikre, at krav til dataindsamlingen ikke skaber uforholdsmæssigt store administrative byrder for de lokale og regionale myndigheder. Udvalget efterlyser forbedret interoperabilitet af udbudsdata for at understøtte konkurrencen og markedsgennemsigtigheden ved hjælp af standardiserede datasæt, som de kompetente myndigheder har adgang til under overholdelse af passende garantier for fortrolighed. Disse oplysninger burde også være en hjælp til håndhævelse af konkurrencelovgivningen, da det vil blive muligt at finde tegn på samordning af bud. Udvalget anbefaler, at medlemsstaternes selskabsregistre sikrer adgang til registreringsoplysninger i interoperable digitale formater;

40. anbefaler systematisk overvågning og evaluering af udbudsresultaterne i udførelsesfasen og opfordrer til, at det med revisionen bliver muligt for de ordregivende myndigheder at spore og rapportere om centrale resultatindikatorer og tage leverandørers tidligere resultater i betragtning ved tildeling af nye kontrakter. Det vil forbedre risikostyringen i udførelsesfasen uden at skade hverken konkurrencen eller nye leverandørers adgang (unge virksomheder eller innovative SMV'er uden historik). Udvalget mener, at det er nødvendigt, at nogle af disse centrale resultatindikatorer fastsættes på europæisk plan for at sikre sammenlignelighed af resultater mellem medlemsstaterne og gøre overvågningen af kontraktgennemførelsen mere ensartet i hele Unionen.

SMV'er, opstartsvirksomheder og socialøkonomiske organisationer

41. Det Europæiske Regionsudvalg erkender, at de forenklede procedurer for SMV'er har skabt uens resultater i EU. Udvalget fremhæver, at tunge dokumentationskrav og komplekse betingelser for deltagelse bliver ved med at afholde SMV'er, opstartsvirksomheder og socialøkonomiske organisationer fra at deltage. Udvalget opfordrer Kommissionen til at arbejde for reel forenkling med forholdsmæssige dokumentationskrav og større fleksibilitet for små kontrakter og samtidig sikre, at eventuelle yderligere foranstaltninger til støtte for SMV'ers deltagelse fortsat er forholdsmæssige og ikkediskriminerende;

42. gentager, at klare og harmoniserede regler for gruppers deltagelse i offentlige udbud, herunder konsortier, midlertidige grupperinger af virksomheder og afhængighed af andre enheders kapacitet, som præciserer de deltagende enheders ansvar, er afgørende for at garantere fair konkurrence og lige adgang. Samtidig skal det sikres, at de enkelte dele af kontrakten udføres af aktører, som har de nødvendige og specifikke kvalifikationer, så man ikke risikerer dårlig kvalitet, social dumping og unfair konkurrence. Udvalget understreger, at en sådan klarhed vil sikre aktørernes fortsatte frihed til at gå sammen og samtidig forebygge retsusikkerhed og alt for store administrative byrder som følge af divergerende gennemførelse i national lovgivning;

43. anerkender, at lettere adgang for mindre aktører kan støttes ved at opdele kontrakter i delkontrakter, hvis markedsvilkårene tillader det, samtidig med at der sikres proportionalitet for at undgå ulovlig samordnet praksis. Udvalget bemærker, at de nuværende regler allerede giver de ordregivende myndigheder ret til i overensstemmelse med nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet at foretage sådanne vurderinger på grundlag af markedsf forholdene, og at en konsekvent anvendelse af de eksisterende bestemmelser er til gavn for de lokale og regionale myndigheder;

44. opfordrer Kommissionen til at præcisere rammerne for koncessioner, navnlig: a) krav vedrørende overførsel af driftsrisici, der fastslår, at væsentlige risici vedrørende efterspørgsel, resultater eller tilgængelighed bæres af koncessionshaveren, med sektorspecifikke retningslinjer frem for faste tærskler b) regler vedrørende værdiansættelse ved kontraktophør med krav om foruddefinerede metoder til kompensation for ikkeafskrevne investeringer og overdragelige aktiver på basis af bogført værdi eller markedsværdi som angivet i kontraktvilkårene c) anerkendelse af, at juridisk klassificering af koncessioner og statistisk behandling i henhold til ENS 2010 tjener forskellige formål og skal håndteres særskilt, men at begge dele er relevant for en korrekt forvaltning af koncessioner d) tilskyndelse til privat iværksatte projekter ved hjælp af fleksible procedurer, såsom konkurrencepræget dialog, hensigtsmæssige tildelingskriterier, der belønner dokumenterede bidrag fra projektudviklere vedrørende udformning og udvikling, herunder målbare resultatindikatorer, og gennemsigtige regler til at beskytte effektive investeringer mod ekspropriation e) anerkendelse af elkøbsaftaler som specifik anvendelse af offentlig-privat partnerskaber, der muliggør konkurrencedygtige indkøb af vedvarende energi gennem langfristede kontrakter.

Bruxelles, den 4. marts 2026.

Kata TÚTTÓ
Formand
for Det Europæiske Regionsudvalg